

VÆKST

2021 – uge 11

Etablering af vårkorn

– herunder destruktion/nedvisning før etablering og anvendelse af jordmidler efter etablering

De forholdsvis lave nedbørsmængder i efterårs- og vintermånederne har betydet, at man på lettere jordtyper allerede har været/er i fuld gang med vårsædsetableringen. Vårsæden tåler en kold jord, men den må ikke samtidig være våd og sammenkørt. Pt. ligger jordtemperaturen på 2-4°C – og med den gældende vejrudsigt er der pt. ikke tegn på hurtig stigning. Selvom såning af vårkorn i marts og primo april i tjenlig jord giver mindst 5 hkg/ha mere end såning fra medio april, er det i løbet af de næste uger fortsat mere afgørende, at jorden er tjenlig ved etablering. Eventuelle efterafgrøder/græsmarker bør være nedvisnet og/eller skal nedvisnes/jordbearbejdes hurtigst muligt, hvis ikke allerede gjort. Jo senere nedvisning/jordbearbejdning, jo større risiko for, at efterafgrøden/græsmarken "dræner" jorden for kvælstof og vand, og jo senere frigives kvælstoffet til den efterfølgende afgrøde.

Anbefalet sårækkefølge

Havre og vårhvede stiller ikke helt de samme krav til såbeddet som vårbyg. Udbyttetabet ved sen såning er som udgangspunkt større i havre end i vårbyg og vårhvede. I områder med store udfordringer med bygfluer er det dog vigtigt, at få især vårhveden etableret/udviklet så hurtigt som muligt for at reducere udbyttetab som følge af eventuelle angreb af bygfluer i maj. Det er meget afgørende, at bælgæd bliver etableret i en tjenlig porøs jord, for at den kommer hurtigt i gang og får en god konkurrenceevne overfor ukrudt. Sen såning af bælgæd giver sjældent store udbyttetab, men sinker modningen af afgrøden ved høsttid.

Anbefalet sådybde og plantetal i de forskellige afgrøder

Alt vårkorn skal ligge på en fast bund i 3-4 cm's dybde og dækkes af en god blød overjord. For dyb og uensartet såning resulterer i svage blege planter og koster nemt 2-3 hkg/ha i udbyttetab. Bælgæden skal etableres i ca. 8 cm's dybde – dybest for hestebønner - i en tjenlig porøs jord. Tabel 1 angiver vores anbefalede plantetal og sådybder i de forskellige arter.

Tabel 1. Anbefalede plantetal og sådybder i de forskellige vårsædsarter.

Afgrøde	TKV-interval	Anbefalet plantetal, pl./m ² *)	Anbefalet sådybde, cm
Vårbyg, malt	40-55	250-300	3-4
Vårbyg, foder	40-55	275-325	3-4
Havre	40-50	275-325	3-4
Vårhvede	45-60	375-425	3-4
Hestebønner**)	400-600	40-50	8-10
Markærter**)	250-350	50-70	6-8

*) Ved udlæg af græsfrø og kløvergræs bør udsædsmængden reduceres med 10-15%. Det samme er tilfældet ved meget gammel "strøm"/N i jorden. Lavest angivne plantetal anvendes i marts og højst angivne plantetal fra medio april.

**) Ved højt ukrudtstryk anbefales altid højst angivne plantetal i bælgæd og samtidig dyb såning, som giver god mulighed for behandling med glyphosat før fremspiring.

Forventet markspiring

Den forventede markspiringsprocent afhænger naturligt af såsædens spireevne, men i høj grad også af såbeddets karakter. Farmtests med vårkorn under umiddelbart gode etableringsbetingelser har vist ned til 60-70% af de tilstræbte plantebestande. Træk derfor mindst 5% fra såsædens spireevne under gode såforhold, og

helt op mod 20% fra, hvis det bliver nødvendigt at acceptere et mindre godt såbed. Bemærk at en del såsæd i år har en forholdsvis høj TKV – tjek derfor, om der er nok udsæd på lager. En forskel i TKV fra f.eks. 45 til 52 giver en forskel i beregnet udsædsmængde på ca. 20-25 kg/ha!

Beregning af udsædsmængden i korn og bælgssæd

Udsædsmængden beregnes ud fra følgende formel:

$$\text{Udsæd i kg/ha} = \frac{\text{Ønsket antal pl./m}^2 \times \text{TKV (tusindkornsvægt)}}{\text{Forventet \% markspiring}}$$

Strategi for ukrudtsbekæmpelse og nedvisning før etablering i vårkorn og bælgssæd

Efterafgrøder/fodergræs- og frøgræsmarker og destruktion/nedvisning

Forhåbentlig har det allerede været muligt at destruere/nedvisne eventuelle efterafgrøder/græsmarker forud for vårkorn og bælgssæd. Hvis det ikke er tilfældet, bør det gøres så hurtigt som muligt. Er der ingen kvik/væselhale/rodukruddt i efterafgrøder med olieræddike, er det efter den hårde frostperiode i februar tilstrækkeligt at destruere/nedpløje efterafgrøden hurtigt muligt. I frøavlssædskifter er det dog oftest klogt uanset hvad at foretage en forudgående nedvisning af stubben. Det samme er tilfældet, hvis der skal etableres hestebønner efter olieræddike, da evt. genvækst af olieræddike ikke kan bekæmpes i hestebønner som i korn. I tabel 1 ses anbefalinger til nødvendig dosis i gram glyphosat pr. ha mod forskellige afgrøder/ukrudtsarter. En morgensprøjtning på tørre planter sikrer bedst og hurtigst effekt.

Tabel 1. Nødvendig dosis i gram glyphosat pr. ha mod forskellige afgrøder/ukrudtsarter.

Afgrøde / ukrudt	Dosis gram glyphosat pr. ha	Bemærkninger
Væselhale	1.800 - 2.160 g (2,5-3,0 kg Roundup PowerMax)	Der skal være bladmasse at sprøjte på - min 3-4 blade.
Kvik, græsefterafgrøder og større tokimbladet ukrudt	1.080 - 1.440 g (1,5-2,0 kg Roundup PowerMax)	
Omlægning af græs (fodergræs)	1.440 - 1.800 g (2,0-2,5 kg Roundup PowerMax)	Tidlig forårsbehandling på tørre planter februar-marts.
Rødsvingel (frøgræsstub)	1.800 - 2.160 g (2,5-3,0 kg Roundup PowerMax)	Tromling forud for behandling, så græsset ligger ned, øger bladarealet og optagelsen af glyphosat.
Engrapgræs (frøgræsstub)	1.800 - 2.160 g (2,5-3,0 kg Roundup PowerMax)	Der skal være bladmasse at sprøjte på - min 3-4 blade.
Rajgræs (frøgræsstub)	1.080 - 1.440 g (1,5-2,0 kg Roundup PowerMax)	Der skal være bladmasse med min 3-4 blade.

Etablering af vårkorn uden pløjning - nedvisning med glyphosat

Etableres vårkornet uden pløjning er det afgørende, at der sprøjtes med glyphosat inden såning, uanset om marken/efterafgrøden er nedvisnet før høst/i løbet af efteråret. Nødvendig dosis afhænger af arter i marken.

Hvis der er foretaget en effektiv glyphosat-behandling i stubben/efterafrøderne i det sene efterår, kan dosis umiddelbart ført etablering ofte reduceres til ca. 360-540 g/ha glyphosat (0,5-0,75 kg/ha Roundup PowerMax). Vær dog obs. på højere dosis, hvis udfordringer med væselhale og ingen pløjning. Se i øvrigt ovenstående tabel 1.

Anvendelse af Legacy i vårbyg og vårhvede inden fremspiring – ”et must” ved udlæg af frøgræs

Især hvor der praktiseres reduceret jordbearbejdning/pløjefri dyrkning og/eller ved store udfordringer med enårig rapgræs, er der meget gode erfaringer med anvendelse af 0,1 l/ha Legacy på sort jord, når jorden har sat sig efter såning. Sprøjtning på dette tidspunkt og i disse tilfælde må dog ikke være på bekostning af videre såbedsetablering.

Ved udlæg af frøgræsudlæg i vårbyg er det til gengæld ”et must” at foretage en Legacy-behandling efter såning og inden fremspiring. Dette for bedst muligt at sikre en ren frøgræsmark efterfølgende.

Opfølgning på ukrudtsbekæmpelse i vårkorn følger i en senere udgave af VÆKST.

Ukrudtsbekæmpelse i bælgssæd – strategien ligger allerede ved etablering

Der er ingen tvivl om, at den bedste ukrudtseffekt i bælgssæd opnås ved at anvende jordmidler + glyphosat inden fremspiring af bælgssæden.

Strategi 1 med bekæmpelse af ukrudt efter såning og før fremspiring:

1,2-1,5 kg/ha Novitron DAM TEC skal udbringes senest 2 dage efter såning. Midlet har god effekt mod burresnerre, fuglegræs, vellugtende kamille, bleg- og ferskenpileurt, spildraps, tvetand og ærenpris, samt rimelig effekt mod agerstedmoder, enårig rapgræs, hvidmelet gåsefod, snerlepileurt og vejpileurt.

1,0-1,5 l/ha Fenix kan anvendes ved ønske om behandling helt frem til fremspiring, hvilket giver mulighed for at få ekstra effekt mod spildraps og andre hurtigt spirende ukrudtsarter ved at blande med f.eks. 0,5 kg/ha Roundup Power Max **inden** fremspiring af afgrøden.

I nogle marker kan der blive behov for opfølgning mod ukrudt med 0,5-0,75 l/ha Fighter 480, når bælgssæden har udviklet det første løvblad. Midlet er godkendt i ærter og til mindre anvendelse i hestebønner.

Strategi 2 med bekæmpelse af ukrudt efter fremspiring:

Hvis der ikke er kørt med jordmidler efter såning, er det ofte bedst at anvende en splitsprøjtning, hvor den første sprøjtning foretages på ukrudt med kimblade med 0,5 l/ha Stomp CS + 0,4 l/ha Fighter 480, og anden sprøjtning foretages ca. en uge senere med 0,5 l/ha Stomp CS + 0,5 l/ha Fighter 480. Begge midler er godkendte i ærter og til mindre anvendelse i hestebønner.

Bekæmpelse af græsukrudt

Både Agil og Focus Ultra er godkendte i hestebønner og ærter, så det er muligt at bekæmpe f.eks. spildkorn, agerrævehale og italiensk rajgræs. Kvik skal have 4-5 blade, inden der opnås god effekt. Der er ingen effektive bekæmpelsesmuligheder mod enårig rapgræs, men brugen af enten Fenix eller Novitron DAM TEC inden fremspiring vil have nogen effekt. Anvendelse af Agil/Focus Ultra har i øvrigt en god resistensforebyggende effekt mod græsser i sædskiftet.